

Kl. Valdemar

Širvinski,

II kursas

Prie Gailestingumo versmės...

Žmonija neras ramybės, kol pasitikėdama neatsigręš į mano gailestingumą (Dienoraštis 300). Nors apie Dievo gailestingumą buvo kalbėta jau nuo Bažnyčios gyvavimo pradžios, ką patvirtina ne tik Bažnyčios tėvų raštai, bet ir gausūs Šventojo Rašto tekstai, tik per nuolankiąją ses. Faustina ir kun. M. Sopočko Dievas norėjo dar kartą mums užmaršuliams priminti, kad štai Jis su savo meile stovi prie durų ir beldžia (Apr 3,20), laukdamas, kad Jam atidarytų. Koks paradoksas, o kaip nesuvokiama – Dievas Kūrėjas laukia iš savo kūrinio atsakymo, kurio esmė PASITIKĖJIMAS. Minios žmonių, netelpančių Vilniaus Dievo Gailestingumo šventovėje per Dievo gailestingumo atlaidus parodė, koks didžiulis yra žmonių troškimas savo gyvenime sutikti Gyvąjį Dievą, kuris, kaip sako popiežius Pranciškus, niekada nesiliauja mūsų paklydusių ieškojės ir niekada nepavargsta mums atleisti. Dėkoju atlaidų dalyviams už nuoširdžius atsakymus į ne visai lengvus ir asmeninius klausimus. Tegul Dievas visus jus laimina Jūsų tarnystės kelyje!

Kaip suderinti Dievo teisingumą ir gailestingumą?

Manau nėra ko derinti, nes Dievo teisingumas ir yra gailestingumas. Šis klausimas gimsta iš klaidingo teisingumo ir gailestingumo supratimo. Teisingumas – tai nėra duoti visiems po lygiai, bet duoti pagal poreikius. Ir pagal Dievo teisingumą vargšas gaus daugiau, juk jo poreikiai didesni, nes Gailestingumas pasilenkia prie to, kas šitame pasaulyje silpniausias. Nusidėjėlis yra tas, kuriam labiausiai reikalingas išgelbėjimas iš nuodėmės tragedijos per atleidimą.

Koks vaidmuo atiteko pal. kun. M. Sopočkai, skleidžiant Dievo gailestingumo kultą?

Šv. ses. Faustina buvo „Dievo gailestingumo sekretorė“, o pal. kun. M. Sopočka tas, kuris tęsė šią misiją. Tai jam esame dėkingi už liudijimą apie Dievo gailestingumą, nes ses. Faustina „Dienoraštį“ rašė savo nuodėmklausio prašymu. Dar esant gyvai ses. Faustina, kun. Mykolas pasirūpino Gailestingojo Jėzaus paveikslo nutapimu, paveiksliukų ir Gailestingumo vainikėlio platinimu. Po ses. Faustinos mirties kun. Mykolas nenustojo veikęs: rašė traktatus apie Dievo gailestingumą, siekė įvesti Dievo gailestingumo sekmadienį ir skelbė Dievo gailestingumą kiekvienu įmanomu būdu – žodžiu, veiksmu ir malda.

Ses. Agnieszka

Rutkowska ZSJM

*Gailestingojo Jėzaus
seserų namų
vyresnioji*

Kas Jus labiausiai paliečia Gailestingojo Jėzaus paveiksle? Kodėl?

Labiausiai prabyla Jėzus. Tai nėra tik kažkas, bet kažkas. Jis yra gyvas šiame paveiksle, todėl kaskart paliečia mane vis kažkuo kitu. Savo subtiliu žvilgsniu, ranka, kuri neatstumia, o laimina. Kartais mane „įtraukia“ širdis, iš kurios trykšta spinduliai, šviesa ir ramybė – gera man prie šios širdies, čia mano vieta.

Kun. Tadeuš Jasinski
Vilniaus šv. Dvasios
parapijos klebonas

**Kodėl gailestingumas
tarp visų Dievo savybių**

laikomas aukščiausia savybe?

Pats Viešpats apreiškime šv. Faustina pasakė: *Ir šėtonai garbina mano teisingumą, bet jie netiki mano gerumu. Mano širdis džiaugiasi šiuo gailestingumo titulu. Pasakyk, kad gailestingumas yra ryškiausia Dievo savybė (Dienoraštis 300–301).* Kadangi esame gimę nusidėjėliais, akivaizdu, kad mums reikia Dievo Gailestingumo. Tėvų ir vaiko santykių analogija leidžia mums suvokti Dievo Gailestingumą. Vaikas dėl savo neišmanymo padaro daug įvairių klaidų; mokosi gyventi. Tėvai supranta vaiko ribotumą, todėl gailestingai atleidžia jam klaidas. Taip ir Dievas elgiasi su mumis. Gimtoji nuodėmė riboja žmogaus galimybes gyventi pagal Dievo valią, bet Dievo Gailestingumas įgalina žmogų, kuris yra klystantis, peržengti tas ribas ir leidžia siekti šventumo, į kurį esame visi pašaukti.

Ką reiškia Jėzaus žodžiai: *Aš noriu pasigailėjimo, o ne aukos* (Mt 12, 7)? Ar šie žodžiai yra svarbūs Jūsų kunigiškoje tarnystėje?

„Noriu pasigailėjimo, o ne aukos“ – šiuos žodžius paradoksaliai geriausiai padeda suvokti Jėzaus auka ant kryžiaus. Kas joje esmingiausia? – Meilė. Aukos, kurias žydai aukoję šventykloje, dažnai buvo tik ritualas, kuris neturėjo adekvačios jų širdies nuostatos. Ar šie žodžiai svarbūs mano kunigystėje? Suvokiu, kad tai yra *sine qua non* (sąlyga be kurios) nėra brandaus tikėjimo ir tikros kunigystės. Kiek tai pavyksta? Sunku atsakyti. Noriu eiti ta kryptimi.

Ses. Andrea
MC

*Motinos
Teresės seserų
namų
vyresnioji*

**Kokiose
situacijose
kasdien patiriate Dievo gailestingumą?**

Visas mano gyvenimas – tai nuolatinis pasinėrimas Dievo gailestingume, nes *juk mes jame gyvename, judame ir esame* (Apd 17,28). Asmenišką ir gilų Dievo gailestingumo prisilietimą patiriu per reguliarią atgailos sakramento šventimą, per kasdienį susitikimą su Jėzumi Jo Žodyje, o dar intymiau Eucharistijoje, kur būtent ši gailestinga meilė, valgydinanti mane savimi, patraukia, kad aš savo gyvenimu, nuostata perduočiau ją toliau kitiems žmonėms. Ir tai yra abipusiška: duodama gaunu. Gaunu, kai santykiuose su seserimis ir žmonėmis savo kelyje esu priimama tokia kokia esu, su mano charakteriu, silpnybėmis, klaidomis ar nuodėmėmis.

Jeigu Dievas yra be galo gailestingas, tai kodėl pasaulyje vyksta tiek daug blogio, lyg pasaulį valdytų koks beširdis tironas?

Taip, pasaulyje yra daug blogio, bet taip pat yra daug gėrio. Tai priklauso nuo mūsų, į ką labiau kreipiame dėmesį. Dievas savo begaliniame gailestingume rizikuoja, duodamas mūsų laisvai valiai teisę rinktis. Ir tai yra Jo gailestingumas ir tikra meilė – pagarba mūsų laisvei. Kiek yra žmonių žemėje, tiek yra ir skirtingų galimybių blogiui skleistis, bet tie patys žmonės turi galimybę daryti gera. Blogis yra šio pasaulio tironas, o blogis – tai ne kas kita, kaip gėrio trūkumas.

Palaiminti gailestingieji: jie susilauks gailestingumo (Mt 5,7). Ką reiškia būti gailestingu šiais laikais?

Būti gailestingu šiandien – tai būti žmogumi, kuris sutiko Prisikėlusį Kristų, kuris seka paskui Jėzų bei priima

Jo begalinę meilę, parodytą iki kryžiaus mirties. Būti gailestingu – tai priimti ir mylėti nesavanaudiška meile, kuri atleidžia net 77 kartus. Būti gailestingu – tai matyti kiekviename sutiktame žmoguje, nepaisant to ar gera ar bloga jis daro, Dievo vaiko orumą – sukurtą ir išganytą ta pačia meile, kuria aš buvau sukurtas ir išganytas. Pagarba ir meilė tam, kas dieviška kiekviename žmoguje, kviečia priimti jį taip kaip Kristus tą padarytų: atskiriant nuodėmę nuo nusidėjelio.

Irena Aleksandravičienė
Vilniaus šv. Juozapo kunigų
seminarijos bibliotekos vedėja

**Kaip manote, kodėl
Vilniaus miestas buvo
Dievo išrinktas**

Gailestingumo žiniai paskelbti?

Manęs neapleidžia mintis, kad Dievas neatsitiktinai išsirinko Vilnių, o seserį Faustina pasirinko savo apaštale, kad per ją visam pasauliui perduotų didžią Gailestingumo žinią. Gal Viešpats tokiu būdu parodė savo gailestingąją meilę Lietuvai, kuri per ilgus šimtmečius tiek daug kentėjo, žmonės patyrė priespaudą, tremtį, kančias? O gal Vilnius pasirinktas todėl, kad čia, prie stebuklais garsėjančios Aušros Vartų Dievo Gailestingumo Motinos, tūkstančiai maldininkų randa nusiramimą, atjautą ir paguodą? Esu per menka suvokti Viešpaties mintis ir darbus. Tačiau su dideliu džiaugsmu širdyje priimu seselei Faustinai perduotą Gailestingumo žinią kaip didžiulę Dievo dovaną mūsų Tėvynei ir mums visiems, šiame mieste gyvenantiems žmonėms.

Paskelbti Jubiliejiniai Dievo Gailestingumo metai. Ką turėtume daryti, kad ši žinia pasiektų kuo daugiau žmonių?

Visi, pagal savo išgales ir gebėjimus, esame atsakingi, kad ši žinia pasklistų po visą Lietuvą ir visą pasaulį. Pirmiausia turime asmeniškai gilintis į Dievo Gailestingumo paslaptį, apie šį slėpinį kalbėti ir liudyti visur, kur tik esame – savo šeimose, darbovietėse, mokyklose ir universitetuose, bažnyčiose, miestų ir miestelių bendruomenėse. Ir ne tik kalbėti, diskutuoti, bet ir apmąstyti, kaip mes asmeniškai kiekvienas iš mūsų esame patyrę šią Dievo malonę. Taip pat labai svarbu Gailestingumo

metais daryti gerus darbus. Juk viskas, kas padaryta su meile, prisidės prie Gailestingumo sklaidos.

Kaip Jūs savo gyvenime patiriate Dievo gailestingąją meilę?

Kai pažvelgiu į save ir savo šeimos gyvenimą iš laiko perspektyvos, imu suprasti, kad Viešpaties Gailestingumas lydi mane ir man labai brangius žmones visą laiką. Tačiau giliai į atmintį yra įsirėžę keli įvykiai, kuomet patyrėme beribę Dievo gailestingąją meilę. Noriu su Jumis pasidalinti labai asmeniškai ir labai jautriai išgyvenimu, kurį teko patirti mūsų šeimai prieš dvidešimt ketverius metus. Mūsų sūnui reikėjo atlikti labai sudėtingą stuburo operaciją, kurios nebuvo įmanoma atlikti tuometinėje Lietuvoje, nes ne tik trūko reikiamos medicininės ir diagnostinės įrangos, bet ir medikai neturėjo patirties ir tinkamų įgūdžių atlikti tokio lygio operaciją. Sunku nupasakoti, ką tuomet išgyveno mūsų šeima, kol suradome kliniką JAV, kuri sutiko operuoti mūsų berniuką. Sūnų operavo Amerikoje garsus profesorius, vienas geriausių JAV vaikų ortopedas. Net praėjus daugiau nei dvidešimčiai metų po sėkmingo operacinio gydymo, šis žmogus dėl atliktos operacijos sudėtingumo vadina mūsų sūnų „ypatingu pacientu“. Pridursiu dar daugiau – mūsų šeimai nekainavo mano ir sūnaus kelionė, gydymas, reabilitacija, trylikos mėnesių gyvenimas Čikagoje. Pasakykite, ar visa tai ne stebuklas? Ar buvo įmanoma įsivaizduoti, kad vos atkūrus Lietuvos Nepriklausomybę mes turėsime tokią galimybę išskirtinėmis sąlygomis išvykti gydytis į užsienį? Dievui tikrai nėra negalimų dalykų. Šis stebuklas įvyko (dabar tvirtai galiu pasakyti) Dievo meilės mums ir Jo gailestingumo dėka. Išklausęs mūsų maldas, Dievas mums atsiuntė daugybę nuostabių žmonių, per kuriuos Jis veikė, kurie aukodami savo laiką, žinias, gebėjimus, finansines lėšas mums visapusiškai padėjo. Nepaliauju dėkoti Dievui už man ir mano šeimai siunčiamas malones, už tuos žmones, kurie buvo kartu su mumis sunkiausiomis akimirkomis, už Dangiškojo Tėvo Gailestingumą ir beribę meilę.

Ko linkėtumėte Teesie skaitytojams?

Pasidalinusi su Jumis savo širdimi išgyventu liudijimu, dar kartą noriu visus paraginti: darykite gerus darbus, padėkite vieni kitiems, kai tos pagalbos labiausiai reikia. Juk per mus, per mūsų rankas ir mylinčias širdis Dievas mums visiems siunčia savo Gailestingąją meilę.

Teresa Tyškevič (seminarijos darbuotoja)

Palinkėjimas klierikams

Kaip greitai bėga laikas, man jau penkiasdešimt metų, liko dar metai, dveji, o gal dešimt ar dvidešimt. Galbūt liko tik viena diena ar naktis, bet tikrai jau laikas atkreipti dėmesį į šiuos išgyventus metus. Kokių vaisių surinkau ir kur juos galiu padėti? Ant stalo ar į Jėzaus rankas? Nebijau skelbti, būti gyvu liudytoju, nors teks atsakyti už savo darbus, gyvenimą, nuodėmes, žinau, kad žmogus, mylintis Jėzų, moka nešti savo sunkų kryžių, būti visada nukryžiuotu, išjuoktu, apleistu. Kaip sunku jausti skausmą nuo kurio norisi pabėgti. O pabėgti neįmanoma, nes tai yra mano gyvenimas, mano dalia.

Esu motina, viena išauginusi du vaikus. Tėvas, jeigu jį taip galima vadinti, gyvena ir dabar. Tėvas, kuris vaikus iškeitė į degtinę ir lengvą gyvenimą. Praėjo šeimos metai, kurie buvo man labai skausmingi, bet vis tiek miela žiūrėti į šeimas, kuriose yra mama ir tėtis, tai yra didžiausia laimė vaikams.

Mielieji klierikai, linkiu jums ir sau gyventi išmintingumo dvasioje, linkiu jėgos ir kantrybės, šypsenos jūsų gražiuose veiduose. Liūdesys ir skausmas telieka giliai jūsų širdyje, o šypsena tebūna skirta žmonėms.

Nepaliaudama kalbėk tą vainikėlį, kurio tave išmokiau. Kas tik jį kalbės, patirs didžiulį gailestingumą mirties valandą. Kunigai duos jį nusidėjėliams kaip paskutinį gelbėjimosi ratą; nors būtų labiausiai užkietėjęs nusidėjėlis, jei kas tik kartą sukalbės šį vainikėlį patirs malonę iš begalinio mano gailestingumo. (Iš ses. Faustinos Dienoraščio, 687)

Dr. Aldona
Vasiliauskienė

Dievo tarnas arkivyskupas Mečislovas Reinys

Lietuviai – Dievo tarnai.

Lietuva turi vieną šventąjį – karalaitį Kazimierą, ir vieną palaimintąjį – Jurgį Matulaitį *MIC*. Beatifikacijos (kėlimo į Altoriaus garbę) bylos užvestos devyniems lietuviams (keturiems vyrams ir penkioms moterims):

arkivyskupui Mečislovui Reiniui (1884 02 03–1953 11 08),

arkivyskupui Teofilui Matulioniui (1873 06 22–1962 08 20),

vyskupui Vincentui Borisevičiui (1887 11 23–1946 11 18),

kun. Alfonsui Lipniūnui (1905 03 12–1945 03 28),

s. motinai Marijai (Kazimierai Kaupaitei) *LSSC* (1880 01 06–1940 04 17), Šv. Kazimiero seserų kongregacijos kūrėjai,

Sibiro maldaknygės autorei **Adelei Dirsytei** (1909 04 15–1955 09 26),

skirtinguose šimtmečiuose gyvenusioms dviems dvidešimtmetėms **Elenai Spirgevičiūtei** (1924 09 22–1944 01 03) ir **Barborai Umiastauskaitei** – **Žagarietei** (1628–1648).

Barbora gimė, augo, žuvo ir jos palaikai iki 1963 m. buvo saugomi Žagarėje (miestelis netoli Latvijos sienos), todėl liaudis ją ir pavadino Žagariete.

2011 m. rugpjūčio 27 d. beatifikacijos byla pradėta Pasaulio tautų teisuolei, Dievo Apvaizdos seserų kongregacijos įkūrėjai **vienuolei Marijai Rusteikaitei DP** (1892 01 09–1949 12 14).

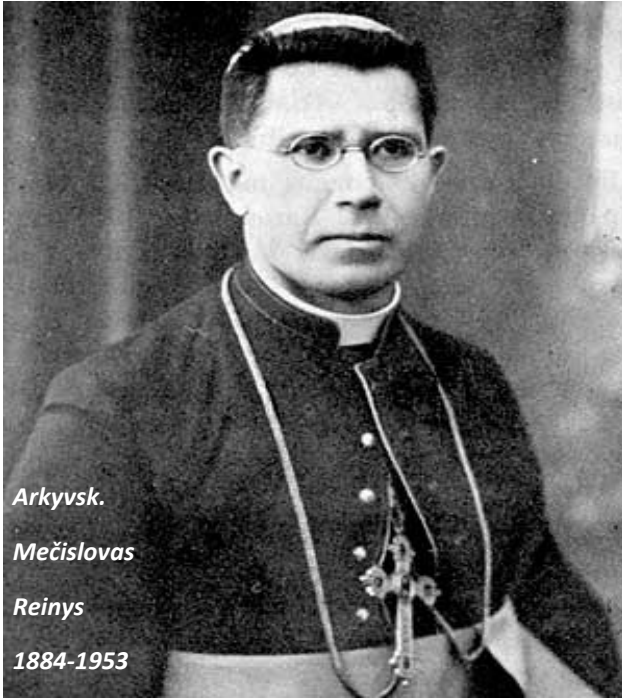
Užvedus beatifikacijos – kėlimo į Altoriaus garbę – bylą, asmuo laikomas Dievo tarnu. Ir į jį jau galima kreiptis prašant užtarimo ir malonių pas Viešpatį.

Dievo tarnas arkivyskupas Mečislovas Reinys – žymus mokslininkas, LKMA akademikas, profesorius, politikas, užsienio reikalų ministras, visuomenės veikėjas, mecenatas, katalikiškų organizacijų globėjas ir rėmėjas, sunkų ir garbingą ganytojo kelią užbaigė „Vladimiro (prie Kliazmos) centrale“ – ypatingo griežtumo Rusijos kalėjime. Negalima naudoti termino „palaidotas“, nes arkivyskupas M. Reinys buvo pakastas nakčia ir slapta šalia kalėjimo esančiose Vladimiro miesto kapinėse „Kniaz Vladimir“.

Jeronimo ir Julijonos Reinių šeimoje 1884 m. vasario 3 d. gimęs vienuoliktas – jauniausias vaikas buvo pakrikštytas Mečislovu. Reiniai gyveno Utenos apskrityje, Daugailių parapijoje, neįprastai pavadintame Madagaskaro vienkiemyje, turėjo 32 ha ūkį. Tėvas, arklio sužalotas, mirė jaunas – Mečiukas jo ir neprisiminė, tad visą ūkį tvarkė vyriausias sūnus Izajošius.

1900 m. aukso medaliu baigęs Rygos Aleksandro III gimnaziją, M. Reinys 1901 m. įstojo į Vilniaus kunigų seminariją, kurią baigė 1905 m. Gabaus klieriko darbštumą įvertino seminarijos vadovybė – jis gavo valdžios stipendiją teologijos studijoms Petrapilio dvasinėje akademijoje.

1907 m. birželio 10 d. Petrapilio (Peterburgo) dvasinėje akademijoje M. Reinys buvo iššventintas kunigu. Primicijas laikė Daugailių Šv. Antano Paduviečio bažnyčioje, paprašydamas savo draugo kun. Juozapo Čepėno (1880 10 30–1976 01 24), tuo metu vikaravusio Pušaloto parapijoje, pasakyti pamokslą. Kun. J. Čepėnas kalbėjo, kad primicianto laukia katedra, profesūra, jis turės parapijoms rengti darbininkus, sielų ganytojus.

Arkyvsk.
Mečislovas
Reinys
1884-1953

Petrapilio dvasinėje akademijoje M. Reinys už darbą „Appatiro christianisimi multum contulit ad promovendam doctrinam morum“ (Krikščionybės pasirodymas daug prisidėjo prie dorovės kilimo) gavo teologijos magistro laipsnį (1909 m.).

Baigęs Peterburgo dvasinę akademiją, savo bičiulio kun. J. Čepėno remiamas, M. Reinys žinias gilino Liuvono universitete (Belgija). 1912 m. už disertaciją „Theorie de Vl. Soloviev sur la fondament de la moralite“ (Vladimiro Solovjovo teorija apie dorovės pagrindą) jam suteiktas filosofijos daktaro laipsnis.

Baigęs mokslus Vakaruose M. Reinys 1914 m. grįžo į Lietuvą, sukaupęs gausų žinių bagažą, išmokęs 9 kalbas, turėdamas Rytų ir Vakarų patirtį, kurią sėkmingai panaudojo savo plačiašakėje veikloje.

M. Reinys dirbo Vilniuje (1914–1922), Kaune (1922–1926), Vilkaviškyje ir Kaune (1926–1940) ir vėl Vilniuje (1940–1947), kol 1947 m. birželio 12 d. buvo suimtas. Nuteistas 8 metus kalėti ir išvežtas į griežto režimo Vladimiro (prie Kliazmos, Rusija) kalėjimą, mirė 1953 m. lapkričio 8 d.

M. Reinio – dvasininko (kunigas, titulinis Tiddi vyskupas, titulinis Cipselos arkivyskupas, apaštalinis administratorius) darbuotėje svarbi pastoracinė veikla, palikusi ryškų pėdsaką ne tik Lietuvoje, bet ir Amerikoje:

pamokslai, ganytojiški laiškai, konferencijos kunigams, pastoraciniai vizitai parapijose.

M. Reinys – vienas Lietuvių katalikų mokslo akademijos kūrėjų, akademikas (1939), Lietuvos katalikų universiteto kūrėjas, jo rektorius – kancleris (1932), Katalikų veikimo centro kūrimo idėjos kėlėjas, žymus Katalikų akcijos veikėjas, Lietuvos blaivybės sąjūdžio įtvirtinimo Europoje iniciatorius: dalyvaudamas XVIII tarptautiniame antialkoholiniame kongrese Kopenhagoje, liudijo Europos valstybėms, kad ir nedidelė Lietuva gali siekti ir turėti tvirtas moralines nuostatas.

M. Reiniui itin rūpėjo doros problema – jai skirti magistro ir filosofijos daktaro darbai, straipsnių gausa. Dorą glaudžiai siejo su religija, dvasingumu, filosofija, pedagogika, psichologija ir visuomenės veikla – šioms pagrindinėms temoms ir skyrė savo darbus. Parašė per 100 straipsnių mokslo leidiniuose ir studiją „*Rasizmo problema*“ (1939), per 300 straipsnių periodikoje. Matydamas, kad Lietuvos pedagogams trūksta psichologinių žinių, iš rusų kalbos išvertė Georgijaus Čelpanovo psichologijos vadovėlį (1921), sukurdamas lietuvišką psichologijos terminiją.

Per 30 straipsnių skyrė pedagogikos ir psichologijos klausimams, pristatydamas kolegoms užsienio mokslininkų – šios srities specialistų darbus, rašė plačias recenzijas Lietuvos leidiniuose. Straipsniuose M. Reinys iškyla kaip lietuviškos mokyklos kūrėjas: glaudžiai siedamas praktinį (mokykla, gimnazija, Kunigų seminarija, universitetas, įvairūs kursai) ir teorinį (straipsniai periodikoje ir mokslo leidiniuose, paskaitos visuomenei) darbus, kūrė lietuvišką mokyklą. Jam rūpėjo piliečių tautinė – politinė branda, kurią gali išugdyti lietuviška mokykla, tad atsakomybės už savo kraštą, žemę, kurioje gyvenama, ugdymui jis intensyviai bendradarbiavo to meto periodikoje.

Itin ženkli M. Reinio veikla Lietuvių švietimo draugijoje „Rytas“, 2013 metais minėjusioje įkūrimo šimtmetį. M. Reinys – vienintelis iš šešių Lietuvių švietimo draugijos „Rytas“ veiklos 1913–1940 metais (su pertraukomis) pirmininkų į šį postą rinktas du kartus ir pareigas ėjęs penkerius metus (1915 11 08–1916 12 13 ir 1918 08 30–1922 06 19).

Su „Rytu“ kunigas – mokslininkas M. Reinys plėtė veiklą Vilniaus krašte. „Ryte“ išsiskleidė ir pagrindinės M. Reinio veiklos kryptys: šviečiamoji (paskaitos ir straipsniai), pedagoginė (dėstymas „Ryto“ mokykloje), organizacinė (kursai, įvairūs renginiai), administracinė (draugijos valdybos narys, pirmininkas), žurnalistinė (*Ateities* laikraščio redkolegijos narys, be to, M. Reinys tapo pirmuoju „Ryto“ istoriografu), pastangos atidaryti universitetą, darbai atlikti parengiant bei valdžiai patvirtinant Lietuvių švietimo draugijos „Rytas“ statutą.

Darbas „Ryto“ draugijoje liudija ryšias M. Reinio pastangas ugdyti ir plėsti švietimą, kelti kultūrinį, dvasinį gyvenimą Vilniuje ir Vilnijos krašte. M. Reinio veikla „Ryte“ stiprino ir pačią Lietuvių švietimo draugiją. Prof. kun. M. Reinio įsijungimas į švietimo reformų struktūras kaupė patirtį, jo darbas „Ryto“ draugijoje tapo atspirties tašku, formavusiu tolesnį dvasinį, mokslinį, visuomeninį, administracinį bei politinį šio asmens veiklos išsiskleidimą, ypač jaunimo švietimo srityje, nuo 1922 m. Kaune, Lietuvos universitete, o 1926 m. tapus Vilkaviškio vyskupu – koadjutoriumi ar 1940 m. sugrįžus dirbti į Vilnių jau arkivyskupo titulu. Vadovaujantis darbas „Ryte“ vokiečių, sovietų bei lenkų okupacijų laikmečiu tapo svaria patirtimi užėmus Lietuvos Užsienio Reikalų ministro postą, o vėliau – tapus Vilniaus arkivyskupo padėjėju, bei Apaštališkuoju administratoriumi iki suėmimo 1947 m. birželio 12 d.

Aktyvi visuomeninė veikla peraugo į politinę plotmę: aukščiausia M. Reinio politinės veiklos viršūnė – Lietuvos užsienio reikalų ministro postas (1925 09 25–1926 04 20) dr. Leono Bistro Ministrų kabinete. Jis pradėjo tvarkyti itin painius Lietuvos ir Apaštalų Sosto santykius: rūpinosi Lietuvos Bažnytinės provincijos įkūrimu, abipuse atstovybe ir konkordatu tarp Vatikano ir Lietuvos Respublikos. Nemažai nuveikė gerindamas santykius su Sovietų Sąjunga, parengė pirmąjį Lietuvos ir SSRS nepuolimo sutarties projektą (1926 m. sausis). Nors sutartis su SSRS buvo pasirašyta vėliau, bet ją parengiant neginčytinai svarbus ir M. Reinio darbas.

M. Reinys ne tik vienas pirmųjų lietuvių

mokslininkų Vakarams pristatęs rusų filosofą ir teologą Vladimirą Solovjovą, bet ir giliai išanalizavęs rasizmą bei jo formas (fašizmą ir komunizmą) jau minėtoje studijoje „*Rasizmo problema*“. Tačiau tenka apgailestauti, kad literatūroje įsigalėjęs faktas, jog Vakarams rusų filosofą ir teologą Vladimirą Solovjovą (savo veikaluose filosofiją siejusį su krikščionybės mokslu, propagavusį katalikų, stačiatikių ir protestantų bažnyčių susivienijimo idėją) pirmasis pristatė Stasys Šalkauskis. Tačiau S. Šalkauskis už disertaciją „*L'âme du monde dans la philosophie de Vl. Soloviev*“ filosofijos daktaro laipsnį gavo 8 metais vėliau negu M. Reinys – 1920 m.

Akcentuotina, kad M. Reinio bei kitų lietuvių veikla vokiečių okupacijos metu nemaža lėmė, kad Lietuvoje nebuvo suformuotas SS dalinys. Arkivyskupo pozicija buvo drąsus ir ryžtingas to laikmečio iššūkis. M. Reinys nepabūgo ne tik nacių, bet ir sovietų: straipsniuose ir pamoksluose jis kritikavo sovietinę ideologiją, darvinizmą, marksizmą–leninizmą, griežtai atsisakė bendradarbiauti su sovietinės valdžios struktūromis. Rašė raštus Liaudies komisarų bei Religinų kultų reikalų taryboms, kuriuose kalbama apie tikėjimo tiesų skleidimo būtinumą pradžios ir vidurinėse mokyklose, tikėjimo svarbą žmonių gyvenime; prašė lietuviškuose Raudonosios armijos daliniuose leisti atlikinėti įvairius religinius patarnavimus; remiantis marksistų teorija, sovietų Konstitucija, kitų šalių patirtimi bei Bažnyčios doktrinomis, įrodė, kad negalima sukurti bažnytinių komitetų, kurie vadovautų tikinčiųjų bendruomenėms ir būtų pavaldūs Darbo žmonių deputatų tarybų (DŽDT) vykdomiesiems komitetams. Su tokiu nepaklusniu, turinčiu didžiulę įtaką tikintiesiems asmeniu, okupacinė valdžia susidorojo. 1947 m. birželio 12 d. MGB pareigūnai M. Reinį suėmė. Nuteistas 8 metus kalėti, su ypatinga apsauga išvežtas į griežto režimo kalėjimą. Jį pasiekė 1948 m. sausio 20 d. ir nesulaukęs 70-ties – 1953 m. lapkričio 8 d. mirė.

Dievo tarno M. Reinio vardo įamžinimas.

Žinomi 33 Dievo tarno arkivyskupo Mečislovo Reinio vardo įamžinimo ženklai Lietuvoje: Vilniuje, Kaune, Marijampolėje, Daugailiuose, Guronyse, Madagaskare, Utenoje, Antalieptėje, Skapiškyje, Salake. M. Reiniui yra skirtas bareljefas, biustas, 2 skulptūros, 3 vitražai, 2 kryžiai, koplytstulpis, rūpintojėlis, 4 paminklinės lentos, 6 portretai, vienybės medis, 2 gatvės, mokymo centras, 2 auditorijos, 3 simboliniai kapai, 3 parodos, 2 ekslibrisai, pašto ženklas, vokas. Egzistuoja taip pat Arkivyskupo Mečislovo Reinio atminimo įamžinimo ir pagerbimo komisija, Arkivyskupo Mečislovo Reinio fondo taryba. Be to, Dievo tarnui M. Reiniui yra skirti poezijos posmai, straipsniai periodikoje, mokslo straipsniai ir leidiniai, skaitomos paskaitos visuomenei, pranešimai konferencijose.

M. Reinio vardas garsinamas ne tik Lietuvoje, bet ir už jos ribų: Ukrainoje, Vladimire (Rusija), išeivijoje (JAV, Kanada).

M. Reinio vardo paminėjimo vietos Vilniuje.

Reinys – žinomas mokslininkas, tad neatsitiktinai jo vardu pavadintas mokslinis centras. **Arkivyskupo M. Reinio krikščioniškosios antropologijos tyrimų centras** įkurtas 2005 m. balandžio 27d. VPU (dabar LEU – Lietuvos edukologijos universitetas). Tame pačiame universitete jo vardu pavadinta auditorija (2008 11 07), kurią galima laikyti stacionaria M. Reiniui skirta paroda.

Buvusio Vilniaus Šv. Mikalojaus bažnyčios klebono E. Paulionio iniciatyva langai papuošti vitražais. Lange ties Šv. Mikalojaus altoriumi, – arkivysk. M. Reinio ir arkivysk. J. Steponavičiaus portretai. Prie M. Reinio portreto įrašas: *Arkiv. Mečislovas Reinys, žemiau: Dievo tarnas, kankinys, lietuviybės puoselėtojas, arkivyskupijos valdytojas, Lietuvos užsienio reikalų ministras, filosofijos daktaras, profesorius, Vilniaus Šv. Mikalojaus parapijos lietuvių globėjas (1884–1953).* Vilniaus dailės akademijos dailininkas doc. Algirdas Dovydenas darbus užbaigė 2003 m. gegužės 16 d.

Minint arkivysk. Julijono Steponavičiaus devintąsias mirties metines, tuometinio Arkikatedros administratoriaus kun. Gintaro Petronio iniciatyva Vilniaus Arkikatedros Kankinių koplyčioje 2000 m. birželio 18 d. pašventintos sienoje įtaisytos plokštės su arkivysk. M. Reinio ir arkivysk. J. Steponavičiaus bareljefais. Skulptorius – Kęstutis Balčiūnas, Marijampolė.

M. Reinio portretas (dailininkas ir nutapymo metai nežinomi) saugomas Vilniaus arkikatedroje, jis 1994 m., minint M. Reinio 110-ąsias gimimo metines, kartu su Dievo tarnui skirtomis konferencijomis „keliavo“ po Lietuvą.

1995 m. M. Reinio portretą nutapė dailininkė Janina Marija Mačiokaitė – Pleškūnienė (1920 09 23–2010 04 07). Portretas „Vilniaus vyskupas – kankinys M. Reinys“, pabuvojęs parodose, 1995 m. gruodžio 11 d. aktu Nr. 109 buvo padovanotas Vilniaus arkikatedrai (dovanos priėmimo aktą pasirašė tuomet arkikatedroje administratoriumi dirbęs kun. Gintaras Petronis). Dovanojimo aktą saugo ir dailininkės sūnus smuikininkas Arūnas Pleškūnas.

2000 m. birželio 12 d. Vilniaus Arkikatedroje Bazilikoje Kankinių koplyčios dešinėje sienoje, Arkikatedros administratoriaus kun. Gintaro Petronio iniciatyva įmūryta kapsulė su žemėmis iš Vladimiro kapinių – tai **simbolinis M. Reinio kapas**.

Tėvas S. Zuzevas šventina memorialinę lentą arkivysk. M. Reiniui Vladimiro miesto kapinėse

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro Genocido aukų muziejuje, buvusioje 11-oje KGB rūmų kameroje, Katalikų Bažnyčios arkivyskupams ir vyskupams pagerbti 1997 m. lapkričio 7 d. – M. Reinio mirties 44-mečio išvakarėse – įkurta Kančių įamžinimo kamera, kurioje vyskupus kankinius mena jų nuotraukos.

2003 m. rugsėjo 22 d. Lietuvių katalikų mokslo akademijos (LKMA) pirmininkas vyskupas Jonas Boruta *SJ* pašventino naujas Katalikų akademijos patalpas Vilniuje, Pilies 8, buvusiam arkivysk. M. Reinio bute (šiam bute yra gyvenęs ir Palaimintasis Jurgis Matulaitis *MIC*). Čia abiems arkivyskupams įrengti specialūs stendai, kuriuose eksponuojamos nuotraukos, jų darbai bei ganytojų gyvenimą ir veiklą tyrinėjančios studijos.

Iš Antazavės krašto kilęs dailininkas Antanas Rimantas Šakalys M. Reinio atminimą įamžino 2008 m. spalio 8 dieną sukurdamas jam skirtą voką.

Dailininkė Aušrelė Ratkevičienė 2009 m. sausio 17 d. serijoje „Žymūs žmonės“ sukūrė pašto ženklą (2,15 lt vertės) arkivyskupui Mečislovui Reiniui.

Vysk. Juozas Tunaitis (1928 10 25–2012 06 01) patvirtino malda, prašant malonių užtariant arkivyskupui Mečislovui Reiniui, o Vilniaus arkivyskupijos kurija išleido sulenkiamą atviruką, kuriame – M. Reinio portretas, o atverstinėje dalyje – glausta biografija, kai kurių žmonių mintys apie M. Reinį bei keletas jo paties minčių. Išorinėje dalyje – malda (Imprimatur 2008 m. kovo 14 dieną pasirašė Vilniaus arkivyskupijos generalvikaras vysk. Juozas Tunaitis).

2009 m. liepos 7 d. Vingio parke atidengtas Lietuvos tūkstantmečiui skirtas „Vienybės medis“ (skulptorius Tadas Gutauskas, architektas Rolandas Palekas). „Vienybės medis“ – tai 9 m. aukščio verpstės formos dvipusė stela iškalta iš pilko granito: viena jos pusė atkartoja autentišką verpstės vaizdą. Saulę primenančio apskritimo centre iškalti reljefiniai įrašai su 100 iškiliausių Lietuvos asmenybių– tarp jų ir Mečislovas Reinys. Iškiliausius žmones rinko visa Lietuva.

Mečislovo Reinio vardo įamžinimo organizatoriai itin dėkingi įvairių Lietuvos radijo laidų rengėjams,

redaktoriams, ypač Marijos radijui, skyrusiems ir skiriantiems nemaža laidų Dievo tarnui arkivyskupui Mečislovui Reiniui.

Reikia pasidžiaugti, kad 1994 m. vasario 20 d. per LTV buvo rodyta laida apie arkivysk. M. Reinį. Redaktorė – Valentina Jakimavičienė, režisierius – Juozas Sabolius. Laida pakartota tų pačių metų birželio 7 d. – tuomet vyko LKMA XVI suvažiavimas.

M. Reinio vardą garsina straipsniai periodikoje bei mokslo leidiniuose tyrinėtojų spausdinami straipsniai. Jų pagausėja minint įvairius jubiliejus. Pastaruoju metu žinomi 84 mokslo darbai, parašyti 34 autorių (keletas parašyti su bendraautoriais).

Telieka tik apgailestauti, kad Vilniuje nėra nei vienos jo vardą pagerbiančios paminklinės lentos, nors Vilnius buvo svarbus M. Reinio gyvenime. Iš 63-ų gyvenimo metų Lietuvoje, beveik 20 metų M. Reinys gyveno (mokėsi ir dirbo) Vilniuje:

1901–1905 metai – Mečislovo Reinio mokslas Vilniaus kunigų seminarijoje;

1914–1922 metai – Vakarų universitetuose įgijusio filosofijos daktaro laipsnį kunigo M. Reinio veikla;

1940–1947 metai – arkivyskupo M. Reinio, Vilniaus arkivyskupo Romualdo Jalbžkovskio padėjėjo bei Apaštalinio Administratoriaus darbuotė Vilniuje.

Tad iš 33-ų jo darbo metų beveik pusė atiduota Vilniui. Paminėtina, kad visi tie 16-ka darbo metų Vilniuje glaudžiai susieti su Šv. Mikalojaus bažnyčia, ir parapija. Todėl apie M. Reinio veiklą Vilniuje bei jo ryšius su Šv. Mikalojaus bažnyčia ir parapija reikalingas atskiras straipsnis.

2015-tieji Bažnyčios paskelbti Pašvęstojo gyvenimo metais

s. Inga Bernadeta SF

Jaunos dienos

„Jaunos dienos – neprotingos, paklydimais gan turtingos, neina žingsniais, bet risčia!

Už akių joms neužbėgsi, nepavysi, neužrėksi, o senatvė šit ir čia.“ (Maironis)

Gal pasakysite, kad šiandien kitoks jaunimas, kurio negalim suprasti? Kad laikai labai pasikeitė? Manau kad yra vienas dalykas, kuris niekada nesensta: meilės troškimas. O šalia yra ilgas meilės paieškų kelias. Visoks tas kelias, kartais sunkus ir nuodėmingas, kartais skaidrus ir prasmingas. Priklauso nuo to, kokie žmonės eina šalia mano gyvenimo keliu. Visi turim tą meilės alkį, kurį mums davė Kūrėjas.

Laimingi mes, jei gimėme iš meilės, jei matėm mylinčią mamą ir išmintingą tėvą, jei mus mokė mylėti gražus pavyzdys. Bet daug iš mūsų gimėm iš žaidimų, nenorėti, neplanuoti, augom savarankiškai, nes tėvai daug dirbo, auklėjomės gatvėj, nes taip buvo patogiau. O jeigu tėvų iš viso nėra šalia, jei jie ieško laimės užsieny, o tavo augina močiutė arba kaimynė... Tai ko mes tikimės iš šiandienos jauno žmogaus: kad jis ateitų į bažnyčią kas sekmadienį ir ieškotų Dievo-Meilės lyg ištroškusi elnė upelio (kaip toj giesmėj)?.. Jaunas žmogus nežino, kad Dievas yra Meilė, kad Dievas – meilės šaltinis. Būkim

atviri, juk skamba lyg pasaka, lyg burtazodis. Kokia čia meilė? Kur tas Dievas? Ponai, apie ką jūs?... Aš jo nemačiau Gerai, gal Dievas ir meilė, ten danguj, bet Jėzus?..

Tai mes, krikščionys, jiems turim liudyt tą Meilę, kurią sutikom savo gyvenime. Tai mes turim švytėti džiaugsmu, kylančiu iš mūsų gyvenimo vienybėje su Jėzumi. Mes esam jiems pavyzdys. Turim degti ir gyventi savojo pašaukimo – kunigo, klieriko, vienuolio pašaukimo – pilnatvė. Būti pilnai ir džiugiai, eiti šalia gyvenimo keliu.

Nepamirškim, kad žodžiai moko, o pavyzdžiai patraukia.

Liaukimės kūrę centrus ir programas, kurios lieka gulėti klebonų stalčiuose. Gerai pagalvokime, ar tikrai verta organizuoti masinius renginius, kuriuose daug jaunų žmonių ne Dievą sutinka, o „su vienuole ar kunigėliu išvykę į piligriminę kelionę“ linksminasi ir pramogauja kaip kam išeina. Juk tėvai mielai išleidžia, nes dar kai kurie tikrai pasitiki Bažnyčia. Dar mes mėgstam skaičiuot, kiek renginių padarėm, kiek atėjo jaunimo, kiek pinigų gavom iš projekto, kiek išleidom... O ką visa tai duoda? Gal Tu, brangus skaitytojai, sutikai Dievą, pažinai Jėzų per tokį renginį, tai parašyk man. Mano patirtis kartoka iš tų masinių renginių ir plusų dėjimo.

Jaunam žmogui reikia, kad kažkas juo pasitikėtų, kad atleistų jo padarytas nesąmones, kad jį mylėtų. Nėra lengva. Paprasčiau pasakyt konferenciją ar mokymą apie teologinius dalykus ar konfliktus bendruomenėje, dar paprasčiau surinkt grupę jaunuolių ir nuvežt juos į kokią jaunimo dieną.

Jei jau nori duoti kažką jaunam žmogui, tai yra vienas dalykas, kurio negrąžins niekas – tavo laikas. Negaliu pasakyt jaunam žmogui kaip jis turi ar neturi gyvent. Turiu jo klausytis, su juo būti. Mylėti paauglius, jaunimą... Jie yra nuostabūs. Nepaisant jų pasyvumo ir abejingumo, kartais nemandagumo ir grubumo, o kartais net išūlumo ir nepadorumo... Prisiminkim - JIE VISI IEŠKO MEILĖS, tikros ir amžinos. Dažnai nesugeba to įvardinti. Jei pakalbini juos, jie sako „aš esu laisvas, darau ką noriu ir taip gyventi man patinka“. Ir nesuvokia, kad jiems nepatinka nei rūkyti, nei meluoti tėvams, nei bėgti iš pamokų. Tai savęs ieškojimas. Per savo ribotumo pažinimą, per nuodėmės pasekmes... Kiekvienas kažkada atrandam, kad esam sukurti pagal Dievo paveikslą, kad mums Jo reikia.

Dažnai seserys vienuolės, jauni kunigai, nežinau kaip klierikai, mėgsta „įsimaišyti į minią“. Nusimesti sutanas, abitus ir būti kaip visi, kad kas mūsų neišsigastų, kad „būtume visiems prieinami“. Tada ir elgiamės panašiai kaip visi ir leidžiam žmonėms elgtis bet kaip. Jaunas žmogus mato tokį mūsų elgesį ir nusprendžia, kad gyvenimas su Dievu nekeičia žmonių gyvenimo. Jie – „kaip visi“. Čia mums lieka iššūkis būti tuo, kuo esu. Liudyti Kristų ten, kur esu. Net tada, kai nepatogu ar nesinori. Savo elgesiu, savo meile žmogui ir Dievui.

Prisipažinsiu, kad nesunku su jaunimu šiaip laiką leisti. Net smagu. Bet kartu suvokių, kad turiu jiems pasakoti apie Jėzų. Kalbėti apie savo gyvenimą su Jėzumi. Pasakoti jaunimui kaip Dievas mano gyvenimą daro gražų, kaip atrandu jo prasmę su Dievu ir nebijau vienetės. Kaip mano turtas ir saugumas yra Dievo rankose ir galiu džiūgauti, nes Jėzus yra gyvas ir Jis yra su manimi.

Pabaigai mintis pamąstymui. Ją man pasakė vienas kunigas mano vienuolinio gyvenimo pradžioj: „Ar žinai, kodėl tiek blogio pasaulyje? Todėl, kad mes, kunigai ir vienuoliai, negyvename pagal Evangelinį radikalumą...“ Manau, kad jis teisus.

Ar žinai, kad...

Kl. Renatas
Švenčionis,
V kursas

Mirties realybė

Mirties negali išvengti nei vienas žmogus, ji yra mūsų nuolatinis palydovas. Asmuo – tai kūno ir sielos vienovė, o mirtis sugriauna šią vienovę, suardo žmogų kaip asmenį. Kūnas atgula į žemę, o siela iškeliauja pas Dievą į Pirminį Teismą ir po šio Teismo siela patenka arba į rojų, arba į skaistyklą, arba į pragarą. Galime džiaugtis, jog atsidūrus skaistykloje kelio į pragarą nėra, nuskaistinta siela vėliau patenka į rojų. Žmonių sielos kokioje vietoje bebūtų laukia Antrojo Kristaus atėjimo į žemę (*paruzijos*), tada įvyks Paskutinis Teismas. Mirusiojo siela sugrįš į tą patį savo kūną ir kūnas bus perkeistas, kaip ir mūsų Viešpats Jėzus Kristus prisikėlė su perkeistu kūnu (mirusysis vėl taps asmeniu – perkeisto kūno ir sielos vienovėje). Teisieji paveldės Dievo Karalystę, o neatsivertusiųjų lauks amžinasis pasmerkimas.

Karai, maro ir kitos epidemijos, badas, blogos sanitarinės ir gyvenimo sąlygos išnaikindavo daugybę žmonių. Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje bei visoje Europoje viduramžiais retai kas sulaukdavo senatvės, o vaikų mirtingumas buvo itin didelis. Anais laikais taip pat mirdavo nemažai gimdyvių. Žmonės suprato ir matė gyvenimo trumpumą ir trapumą, todėl mirčiai ruošdavosi

ne tik ištikti sunkios ligos, bet ir pasitikdami gyvenimo išbandymus. Dar gerokai prieš mirtį žmonės surašydavo testamentus.

Testamentuose didikai, bajorai, turtingi miestiečiai nurodydavo kur palaidoti kūną – bažnyčios rūsyje, koplyčioje, po altoriumi. Vieta, kur buvo laidojami žmogaus palaikai, dažnai tapatinta su vieta, iš kur mirusysis stos prieš Paskutinį Teismą. Tokios koplyčios ir altoriai pradėti statyti tuoj po Lietuvos krikšto 1387 metais. Vilniaus Katedroje juos fundavo žymiausias didikų giminės – Goštautai, Kęsgailos. Pirmojo Vilniaus vyskupo Andriejaus testamente yra prašymas jį palaidoti Vilniaus Katedroje jo paties įrengtoje koplyčioje (1398 m. sudarytas testamentas, pirmas žinomas testamentas LDK).

Testamento autorius gana smulkiai aprašydavo, kaip turi būti aprengtas, kokiam karste paguldytas, kurioje bažnyčioje bei su kokiomis apeigomis pašarvotas. Buvo nurodomos sumos šv. Mišioms užpirti, šarvojimo, laidojimo, šermenų, skambinimo varpais, antkapio išlaidos. Testamento nepalikusio asmens turtas atitekdavo Lietuvos didžiajam kunigaikščiui, kuris savo nuožiūra sprendė turto likimą.

XV amžiaus pabaigoje pasirodė „Gerosios mirties“ vadovėliai, kurie mokė deramai pasitikti mirtį, krikščioniškai ją apmąstant, mokė kaip elgtis jos akivaizdoje, kaip prie mirusiojo turi elgtis aplinkiniai. Būti pasiruošusiems sutikti mirtį bajorui ar miestiečiui buvo tarsi etiketo reikalas, juk niekada nežinai ar mirtis ateis palengva, ar staigiai. Sunki ir skausminga liga buvo suprantama kaip Dievo malonė, kuri leidžia deramai pasiruošti mirčiai.

Katalikai tiki skaistyklos egzistavimu, todėl maldomis, šv. Mišiomis galima palengvinti mirusiojo sielos, esančios skaistykloje, nuskaistinimą. Protestantams yra dvi pomirtinio gyvenimo vietos – dangus arba pragaras, todėl maldos ir Mišios už mirusiuosius jiems nereikalingos. Protestantai nesimeldžia Mergelei Marijai, šventiesiems, neprašo jų užtarimo prieš Dievą, nepripažįsta švento vandens, o paprastai tik gieda gedulingas giesmes. Mirštantįjį saugo tik jo tvirtas tikėjimas Viešpačiu (*sola fides* – tik tikėjimas) bei jo buvimo vietą po mirties lemia jau išankstinis Dievo sprendimas – predestinacija (žmogui jau prieš gimstant Dievo nulemta, ar jis papuls į rojų, ar į pragarą. Šiai tezei priešinasi Katalikų Bažnyčia, kuri teigia, jog Dievas, kurdamas žmogų, iš anksto jo nepasmerkia pragarui, nes Dievo plane yra sumanymas kiekvieną žmogų išganyti, o ne pasmerkti).

„Gerosios mirties“ vadovėliai sumažino staigios mirties baimę, nes viduramžiais staigi mirtis buvo laikoma Dievo bausme, kadangi žmogus mirdavo be sakramentų, nepasiruošęs, neišpažinęs nuodėmių, nesurašęs testamentą. Staigi mirtis garbinga buvo tik mūšio lauke.

Didžiųjų kunigaikščių, didikų, turtingų miestiečių laidotuvės būdavo iškilmingos. Į bažnyčią ir amžinojo poilsio vietą velionį lydėdavo didelė laidotuvininkų eiseną. Ne tik turtingųjų vedybos, jų vaikų krikštybos, bet ir didikų laidotuvės tapdavo renginiais, sutraukiančiais daugybę smalsuolių. Daugelis norėdavo išgirsti velionio testamentą, sužinoti kam jis užrašė savo turtus. Nemaža turto dalis būdavo skiriama išmaldai, o tai sutraukdavo į laidotuves būrius elgetų.

Didikai rungtyniavo funduodami vienuolynus bei

statydami bažnyčias. Laidotis po bažnyčios grindimis buvo garbinga, todėl didikai sau ir šeimos nariams užtikrindavo amžinojo poilsio vietą bažnyčios kriptoje, o savo vardus įamžindavo puošniuose antkapiniuose paminkluose pačiose bažnyčiose. LDK etmono Mykolo Kazimiero Paco (1624–1682 m.) lėšomis 1668 m. pradėta statyti mūrinė šv. Petro ir Povilo bažnyčia. M. K. Pacui mirus, jis buvo palaidotas paprastoje kriptoje po šv. Petro ir Povilo bažnyčios prieangiu. Dar 1675 m. surašytame savo testamente didikas prašė būti palaidotas paprastame karste, be jokios medžiagos, o tik su nudažytu kryžiumi. Nenorėjo, kad būtų sakomas pamokslas, nes tų laikų pamokslai perdėtai girdavo mirusįjį. 1802 m. remontuojant šv. Petro ir Povilo bažnyčią aptiktas ir jos fundatoriaus kuklus medinis karstas po prieangiu, kurį kasdien mindė bažnyčios lankytojai. Didiko kūnas rastas beveik nepasikeitęs. 1868 m. bažnyčią norėta paversti cerkve, bet pertvarkymo lėšų dydis nuo šios idėjos atbaidė Vilniaus generalgubernatorių ir šv. Petro ir Povilo bažnyčia išliko katalikiška. Sovietų okupacijos metu bažnyčia nebuvo uždaryta. Iš tikinčiųjų atėmus Vilniaus Katedrą 1953–1989 m. šv. Petro ir Povilo bažnyčioje buvo laikomas karstas su šv. Kazimiero Lietuvos globėjo palaikais. Iki šių dienų šv. Petro ir Povilo bažnyčia žavi savo barokiniu puošnumu ir fundatoriaus kuklumu bei nusižeminimo pavyzdžiu prieš savo ir viso pasaulio Kūrėją.

Šaltiniai:

*Krikščionybės
Lietuvoje
istorija, 2006.*

Čaplinskas A.
R. *Vilniaus
istorija,
legendos ir
tikrovė, 2010.*

*Katalikų
Bažnyčios
Katekizmas.*

Lietuvos istorijos keliais

VU istorijos
magistras Andrius
Lukminas

Partizaninis karas Lietuvoje

1944 metais į Lietuvą antrą kartą įsiveržia Sovietų Sąjunga. Prasideda nauja Lietuvos okupacija, truksianti 45 metus. Ne visi gyventojai linkę susitaikyti su Nepriklausomybės praradimu. Patriotiškai nusiteikę vyrai telkiasi miškuose. 1944–1945 metais tokių jau apie 30 tūkstančių. Jauni vyrai į miškus patraukia dėl įvairių priežasčių – norėdami išvengti tarnybos sovietinėje armijoje, bijodami tremties ir kitokių represijų, dauguma jų tokį kelią pasirenka sąmoningai – pasiryžę kovoti tiek ilgai kiek reikės, kol vėl bus atkurta Lietuvos valstybė. Taip Lietuvoje išbėgėja partizaninis karas, vyksiantis beveik 10 metų.

Pradžioje partizanai kovoja nedideliais būriais, tačiau jau 1944 metų rudenį pradeda jungtis į didesnius junginius – rinktines, kurios jungiasi į dar didesnius darinius – apygardas. Apygardą sudaro 2–5 rinktinės, 2–3 apygardos – sritį. Stojantieji į partizanų gretas duoda priesaiką, partizanai dėvi uniformas ir skiriamuosius ženklus, veikia vadovaudamiesi statutais ir taisyklėmis. Kitaip tariant partizaninis judėjimas įgauna reguliariajai kariuomenei būdingus bruožus.

Pradžioje – 1944–1946 metais – partizanai stodavo į atviras kautynes su Raudonąja armija, MGB (valstybės saugumo ministerijos) ir stribų („liaudies gynėjų“) daliniais. Vienos tokių kautynių įvyko ties Pušyne Kėdainių apskrities Krakių valsčiuje. Jų metu apie 300 partizanų visą dieną gynė miške įtvirtintą stovyklą nuo okupantų kariuomenės, nukovė apie 80–90 kareivių ir karininkų. Kitas didelis mūšis įvyko 1945 m. gegužės 16 dieną ties Kalniške (Kalniškės mūšis) Alytaus apskrities Simno valsčiuje. Jo metu NKVD kariuomenė apsupo 120 partizanų būrį, vadovaujamų Jono Neifaltos-Lakūno. Partizanams iš apsupties išsiveržti pavyko tik sutemus. Žuvo 44 kovotojai. Sunaikinta daug priešų.

Iš viso tokių kovų metu žuvo apie 10 tūkstančių vyrų. 1946–1948 metais miškuose tebekovoja apie 4 tūkst. vyrų. Mažėjant kovojančių partizanų skaičiui, keičiama taktika–vengiama atvirų kautynių su MGB, Raudonosios armijos ir stribų daliniais, mėginama sukurti vieningą partizaninį judėjimą.

A. Ramanauskas Vanagas
1918–1957

Šiuo laikotarpiu pavyksta atkurti ryšius tarp atskirų partizanų apygardų, tačiau viso judėjimo vadovybė skaudžiai nukenčia nuo MGB agento J. Markulio-Erelio veiklos. Visgi nepaisant ardamosios MGB ir kitų okupacinių struktūrų veiklos, 1945 metų rugsėjį susikuria Lietuvos išlaisvinimo komitetas, kurio tikslas – sutelkti pagrindžio jėgas nepriklausomai Lietuvos valstybei atkurti.

Paskelbiamas atsisaukimas į Lietuvos visuomenę. Deja, nors ir besiplėtodamas labai entuziastingai, netrukus, jau spalio mėnesį, komitetas patiria didelį smūgį – suimami ir vėliau sušaudomi jo vadai. Po metų, 1946 metų lapkričio mėn., vadovavimas partizanų veiklai pripažintas Vyriausiajam ginkluotųjų pajėgų štabui (VGPS), numatyta sušaukti visų Lietuvos partizanų vadų suvažiavimą, kuriame būtų patvirtinti Bendrojo demokratinio pasipriešinimo sąjūdžio (BDPS) ir Vyriausiojo Lietuvos atstatymo komiteto (VLAK) įkūrimo aktai. Tačiau Visos Lietuvos partizanų vadų suvažiavimą surengti pavyksta tik 1949 m. vasario mėn. Jame buvo įkurtas Lietuvos laisvės kovos sąjūdis (LLKS), priimti kariniai ir politiniai dokumentai. 1949 m. vasario 16 d. priimta Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio (LLKS) politinė deklaracija skelbusi, kad aukščiausioji teisėta valdžia Lietuvoje yra partizanų vadovybė, o jų kovos tikslas – atkurti nepriklausomą demokratinę Lietuvos Respubliką. LLKS Tarybos prezidiumo pirmininku išrinktas Lietuvos kariuomenės kpt. Jonas Žemaitis-Vytautas, jo pavaduotoju ir Sąjūdžio gynybos pajėgų vadu – Adolfas Ramanauskas-Vanagas.

1949–1953 metai – partizaninio karo tolesnio silpnėjimo ir pabaigos laikotarpis. Kovą tęsė jau tik apie 2 tūkst. partizanų. Daugiausia dėmesio šiuo laikotarpiu skiriama nebe aktyviam ginkluotam pasipriešinimui, bet

LLKS dokumentų rengimui, propagandiniam darbui, spaudai, t. y. tokiai veiklai, kuria siekta ugdyti tautinę ir valstybinę savimonę, palaikyti visuomenės tikėjimą sėkminga kovos baigtimi. 1951 metais žūva LLKS atstovas užsienyje, partizanų ginkluotųjų pajėgų žvalgybos skyriaus viršininkas Juozas Lukša-Daumantas, 1953 metų gegužę suimamas LLKS tarybos prezidiumo pirmininkas Jonas Žemaitis-Vytautas. Pusantrų metų kalintas kalėjime Vilniuje, 1954 metais išvežtas į Maskvą ir 1954 metų lapkričio 26 dieną sušaudytas Butyrkų kalėjime. Dar po kelių metų – 1956 metų spalio 12 dieną suimtas ir 1957 metų lapkričio 29 dieną Vilniuje sušaudytas LLKS Ginkluotųjų pajėgų vyriausiasis vadas Adolfas Ramanauskas-Vanagas. Tokiu būdu Lietuvos ginkluotasis pasipriešinimas netenka pagrindinių vadų. Ginkluotas pasipriešinimas okupaciniam režimui iš esmės baigėsi. Nors MGB duomenimis 1955 metais dar kovoja 51 partizanas. 1965 metų kovo 17 dieną apsuptas slėptuvėje nusišauna Antanas Kraujelis-Siaubūnas-paskutinis partizanas Aukštaitijoje, liepos 6 dieną po kautynių nusišauna ir paskutinis partizanas Žemaitijoje Pranas Končius-Adomas. 1986 metų žiemą Švenčionių rajone mirė Stasys Gulga-Tarzanas – 35 metus slapstęsis, paskutinis nepasidavęs į nelaisvę Lietuvos partizanas.

Juozas Lukša Daumantas
1921–1951

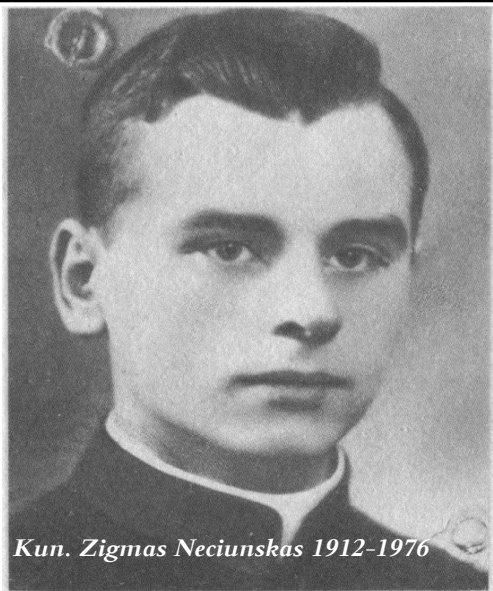
Vysk. Vincentas
Borisevičius
1887-1946

Kalbant apie partizaninį karą Lietuvoje negalima nepaminti Lietuvos Katalikų Bažnyčios vaidmens. Tuo metu Lietuvos visuomenė religiniu požiūriu buvo labai homogeniška. Bažnyčios vaidmuo visuomenėje buvo labai didelis, todėl jos hierarchų laikysena partizaninio judėjimo atžvilgiu galėjo turėti įtakos ir visuomenės nusistatymui partizanų atžvilgiu. Turėdama mūsų krašte didelį autotitėtą Lietuvos Katalikų Bažnyčia negalėjo likti visuomenėje vykstančių procesų nuošalyje, tačiau atvirai pasisakyti už ginkluotą kovą taip pat negalėjo, nes būtų susilaukusi dar didesnių represijų iš sovietinės valdžios. Taigi Bažnyčia turėjo laviruoti. Žinodama Bažnyčios autoritetą okupacinė valdžia spaudė ją viešai pasmerkti partizanus. Tačiau Bažnyčios hierarchai vengė tai daryti ir dėl to nukentėjo. Jau 1945 metų pabaigoje buvo suimtas ir beveik po metų sušaudytas Telšių vyskupas Vincentas Borisevičius. Jis buvo apkaltintas parama partizanams. Nors vyskupas tiesiogiai nerėmė partizanų ir pats nebuvo kovotojas, jis tiesiog nepakluso jau minėtam spaudimui viešai pasmerkti partizanus. Tiesiogiai rezistencinėje kovoje dalyvaujančių kunigų nebuvo daug. Vienas iš tokių – Tauro partizanų apygardos kapelionas Justinas Lelešius-Grafas. Jis partizanų bunkeriuose ir slaptavietėse aukodavo Šv. Mišias,

klausydavo išpažinčių, teikdavo Šventąją Komunią. Jo dienoraštyje fiksuotos kalbos partizanams rodo, kad jis ginkluotą kovą laikė neišvengiama siekiant tautos laisvės. 1947 m. rugsėjo 24 dieną bunkeris, kuriame tuo metu slapstėsi Justinas Lelešius-Grafas, buvo apsuptas saugumiečių. Įvyko kautynės, kurių metu žuvo visi bunkeryje buvę partizanai ir Birutės rinktinės štabo pareigūnai, tarp jų ir apygardos kapelionas Justinas Lelešius-Grafas. Vienas iš žymiausių dvasininkų, dalyvavusių pokario rezistencijoje, ir netgi vienas iš ginkluotosios rezistencijos organizatorių buvo kunigas Antanas Ylius. Jis dalyvavo 1945 m. rugpjūčio 15 d. Skardupių klebonijoje įvykusiame štabo narių ir partizanų grupių atstovų pasitarime, kurio metu buvo įkurta Tauro apygarda. Kalbant apie kunigus partizaniniame kare negalima nepaminti ir Zigmo Neciunsko, kuris dar klebonaudamas pokario laikais Nedzingėje, globojo ir slėpė Dzūkijos partizanų vadus, tarp jų ir legendinį Adolfą Ramanauską-Vanagą bei jo žmoną Birutę Mažeikaitę. Būtent Nedzingės klebonijoje prisiekė Vanago būrio kovotojai, ką pats Ramanauskas vaizdžiai aprašė savo prisiminimuose.

Kun. Justinas Lelešius Grafas 1917-1947

Kun. Zigmas Neciunskas 1912–1976

Kitas partizaninio judėjimo dalyvis – kunigas J. Stankūnas, 1947 m. pradžioje buvęs Tauro apygardos vado A. Baltūsis suformuoto BDPS prezidiumo nariu ir parašęs du labai svarbius laiškus: Lietuvos katalikų kreipimąsi į popiežių Pijų XII (kreipimąsi J. Lukša 1947 m. pavasarį nuvežė į Vakarus) ir atvirą laišką Lietuvos katalikų dvasininkijai, kuriame ragino kunigus aktyviau priešintis sovietiniam režimui. Dauguma kitų kunigų teikė partizanams materialinę pagalbą arba religinius patarnavimus. Per 1944–53 metų laikotarpį buvo nuteisti 364 kunigai už tai, kad atsisakė bendradarbiauti su sovietų saugumu ar priešinosi Bažnyčios veiklos suvaržymui.

Dešimt metų vykęs pasipriešinimas, dar vadinamas Lietuvos karu, rezistencija, partizaniniu karu, yra išskirtinis Lietuvos istorijoje pagal įvairius aspektus: trukmę (beveik 10 metų), visuotinumą (per visą laikotarpį aktyvių ginkluotojo pasipriešinimo dalyvių buvo ne mažiau kaip 50 tūkst. žmonių, o visame pasipriešinimo judėjime kaip pagrindžio organizacijų nariai, rėmėjai dalyvavo apie 100 tūkst. Lietuvos gyventojų) ir lietuvių partizanams nepalankų jėgų santykį. Šiame kare žuvo per 20 tūkst. partizanų. Ši kova rodė didelės dalies visuomenės ryžtą kovoti dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės. Partizanų kova prieš nepalyginamai didesnę ir galingesnę, milžiniškus resursus turintį okupacinį režimą buvo beviltiška, tačiau ryžtas tai daryti, aukotis vardan Tėvynės yra, buvo ir visada bus vertas didelės pagarbos. Jų kova yra pavyzdys ir palikimas Lietuvos ateities kartoms, kaip reikia mylėti

Tėvynę, laisvę, nepriklausomybę ir nebijoti atiduoti savo gyvybės už Lietuvą. Katalikų Bažnyčios tiesioginė ir netiesioginė parama kovojantiems partizanams buvo labai svarbi dėl to, kad, kaip jau minėta, jos autoritetas Lietuvoje buvo labai didelis ir jos pozicija turėjo įtakos visuomenei remti kovotojus. Be to, žmonių tikėjimas Dievu tuo metu buvo labai gilus, perduotas karta iš kartos bei dar neišrautas iš žmonių širdžių ateistinės valdžios, o religinių įsitikinimų turėjimas partizanams padėjo jų kovoje už Lietuvos laisvę.

Antanas Kraujelis Siaubūnas
1928–1965

Literatūra:

1. Juozas Starkauskas, *Čekistinė kariuomenė Lietuvoje 1944–1953 metais* (NKVD–MVD–MGB kariuomenė partizaninio karo laikotarpiu), 1998 metai
2. Juozas Starkauskas. *Represinių struktūrų ir komunistų partijos bendradarbiavimas įtvirtinant okupacinį režimą Lietuvoje 1944–1953 m.*, 2007 metai
3. Juozas Starkauskas, *Stribai* (Ginkluotieji kolaborantai Lietuvoje partizaninio karo laikotarpiu, 1944–1953), 2001
4. Kęstutis K. Girnius. *Lietuvos partizanai*. – V.: Mokslas, 1990.
5. <http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2006-11-20-laisves-kryzkeles-xxxv-dvasininkai-partizanau-gretose/49>
6. <http://genocid.lt/Leidyba/2/streikus2.htm>

Poezija

Aš Tau papasakot

Aš Tau papasakot

Norėčiau

Šitą naktį,

Kaip rožė augo

Baltame sodne,

Kaip paukštė

Ją pamilo dievynbalsė

Ir suokdavo kasnakt

Aš Tau papasakot

Norėčiau,

Kaip vėtra

Devyniais sparnais

Baltam sodne

Paklydus kartą

Nulaužė rožę

Vakare.

Aš Tau papasakot

Norėčiau,

Kaip rytmetį,

Baltam sodne

Atrado rožę,

Gulinčią prie tako,

Ir paukštę

Kruviną

Drauge.

Rašau...

Rašau,

nes taip baisu gyventi

be Tavęs!

Norėčiau

raidėmis mažytėmis išsemti

didžią prasmę -

priartėti

Rašau

prie ežero,

prie kelio

ir laukuos,

Kad sušlamėtų Tau visi berželiai,

Rašau,

nes Tu liepei

gyventi ilgesiu Tavu.

Rašau,

kad didelę ir šviesią meilę

Nusišypsok

Rauda prie kapo

Vyras padėjo gėlių ant motinos kapo ir ėjo link išėjimo. Jo dėmesį patraukė vyriškis, klūpantis ant kelių prie kapo ir giliai nusiminęs kartojantis: „Kodėl tu mirei? Kodėl tu mirei? Kodėl tu mirei?“

Vyras prisiartino ir tarė:

- Pone, nenoriu jums trukdyti, tačiau niekada dar nemačiau tokio skausmo išraiškos. Dėl ko taip liūdite?

Liūdintysis akimirką patylėjo susikaupdamas ir atsakė:

- Žmonos pirmojo vyro...

Angelo sargo klaida

Moterį po infarkto nuvežė į ligoninę. Ji buvo arti mirties, pamačiusi tunelyje savo angelą sargą jo paklausė ar jau išmušė jos valanda. "Ne", - atsakė angelas sargas, - "tu gyvensi dar 30 metų".

Pagijusi ji nuėjo į grožio saloną, pasikeitė šukuoseną, o vėliau nusprendė pasidaryti ir plastinę operaciją. Tačiau po jos, vos išėjus iš klinikų, ją partrenkė greitosios pagalbos mašina.

Kai ji pateko į dangų, ten pamatė savo angelą sargą ir jam pasakė:

- Tu sakei, kad gyvensiu dar 30 metų...

- Atsiprašau, tačiau neatpažinau tavęs, - atsiprašė angelas.

Nekantrumas

Maža mergaitė nenustygo per nuobodų pamokslą, kuris vis nesibaigė ir nesibaigė. Neiškentusi, pasilenkė prie motinos ir sušnibždėjo:

- Mama, jei jam duotume dabar pinigų, gal jis leistų mums išeiti?

Seminarijos kronika

Kl. Justinas Ambrazas, I kursas

KOVO 25 D. – Vyskupas Arūnas Poniškaitis suteikė lektorių ir akolitų skyrimus IV ir V kurso broliams. Lektoriaus skyrimus gavę broliai pasidarė labai plepūs, o akolito skyrimus gavusieji – labai paslaugūs prie pietų stalo.

KOVO 30 D. – BALANDŽIO 5 D. – **Vieta:** Vilniaus arkivyskupija, Kaišiadorių ir Panevėžio vyskupijos. **Uždavinys:** Tridienio liturgija. **Papildomi reikalavimai:** pasitikti Priskėlusį Kristų. **Pavojai:** per darbus prasilenkti su Kristumi. **Pasekmės:** Išganymas.

BALANDŽIO 5-12 D. – Klierikai Velykomis pradėjo pavasario atostogas, bet švenčiant Gailestingumo sekmadienį (Atvelykį) klierikai turėjo grįžti į seminariją.

BALANDŽIO 21 D. – Seminarijos bendruomenė svečiavosi Vatikane, kuris yra Lietuvoje – nunciatūroje pas Baltijos šalių apaštalinį nuncijų arkivyskupą Pedro Lopez Quintana.

BALANDŽIO 24-25 D. – Velyknakčio pratęsimas – naktinė adoracija, kurioje klierikai meldėsi už saldžiai miegančius du diakonus – Valentiną ir Danielių, kurie 25 d. buvo pašventinti kunigais.

BALANDŽIO 27D. – Klierikai tarnavo užtarimo maldoje šv. Jonų bažnyčioje. Čia neprijuokausi, čia rimta...

GEGUŽĖS 1-2. D. – Kursų išvykos. I kursas nurūko į Anykščius pasiklausyti to „Anykščių šilelio“ ošimo. II kursas paiškyravo miške ir nurūko į Biržus pasidairyti po Lietuvos reformacijos centrą. III kursas į Trakus palyginti kibinų su seminarijoje gaminamais. IV kursas savo širdyje nešioja negęstančias simpatijas Kaunui, todėl net trečius metus iš eilės vyko į Kauną. V kursas atsigaiivino Druskininkų SPA prieš artėjančią finišo tiesiąją.

GEGUŽĖS 4 D. – Vieni ją vadina įskaitų savaite, kiti – ne įskaitų...

GEGUŽĖS 8 D. – II semestro paskaitų pabaiga ir tikro mokymosi pradžia.

GEGUŽĖS 9 D. – Seminarija duris atvėrė ir svečiai sukėlė švelnų vėją.

GEGUŽĖS 11 D. – Vasaros sesijos pradžia. Tai pats akademiškai pavojingiausias laikas, nes Saulei šviečiant, klierikai, būdami Šviesos vaikai, su konspektais eina į šviesą t.y. lauką. Čia juos pasitinka stiprus vėjas, kuris nori užversti konspektus, arba švelnus vėjas, kuris kviečia prieš saulutę ištiesti kojas. Tačiau klierikai nepasiduoda ir toliau kovoja. Atėjus nakčiai klierikai, ne kaip paikos mergaitės, užsidega žiburius ir budėdami laukia Prisikėlusio Viešpaties, bet dažniau sulaukia nemiegančio rektoriaus, kuris tausodamas klierikų jėgas paskatina eiti miegoti.

GEGUŽĖS 15 D. – Metinis oficijų aptarimas su patarimu kitiems metams.

GEGUŽĖS 22 D. – Klierikai nešdami sesijos vargų kryžių dalyvavo Kalvarijų Kryžiaus kelyje.

GEGUŽĖS 25 D. – Seminarijos bendruomenė padėkojo seminarijos darbuotojams už jų tarnystę ir pamokas.

GEGUŽĖS 29 D. – Vasaros sesijos pabaiga ir... M-m-mmm-mmmm-ooook-slooo metų pabaigaaaaa !!!!!!!!!

Tai diena, kada klierikai paragauja Dangaus. Teologiniu žargonu – eschatologinis patyrimas.

2014—2015/ 4 (77)

Vilnius